



Kuhu mul minna veel

Vambola Raudsepp

*Planeedil Maa võime elada rikkamalt, kui suudame tõusta  
vaimsuses ning olla ühenduses Kõiksuse tarkusega.  
Vambola Raudsepp.*

Kuhu mul minna veel

Vambola Raudsepp

## Saateks.

Käesolev, minu viimane värsivihik sisaldab kirjapanekuid aastatest 2000 - 2026. Väljaütlemine kujunenud nüüd juba reljeefseks, ennekõike ehk elukogemuste varal.

## Sisujuht.

○ Kuhu mul minna veel ○ Metsa lembus ○ Masendus  
○ Varjud ○ Oja ○ Palve ○ Sõnarelv ○ Puuduolemine  
○ Jõukuse idee ○ Kasulik ○ Hilissuvi ○ Fantoom ○ Aura  
○ Sõnasõda ○ Alma mater ○ Kireohver ○ Viimne etteaste  
○ Lootusetus ○ Häbistatud ○ Au ja kuulsus ○ Kalmul  
○ Pegasus ○ Kahetsus ○ Viimnepäev ○ Testament.

*Vambola Raudsepp.  
AD 2026, Koorastes.*

## Foto:

- August Weizenberg. Lootus. Kanepi Mäe kalmistul.

# 1. Kuhu mul minna veel.

*Psalm 139:7.*

Mustjõe-Pühajõe väljade vahel,  
kodused metsad, põllud ja aasad.  
Siia jäi mu lapsepõlv, elatud aastad,  
mõistev, hoolitsev ema ja *uma kiill*.  
Võrumaalt mu vara ja vaimurikkus.

Vana Urvaste kirik ja luteri usk.  
Teretulnult alati lahti isaisade tare uks.  
Igal ajal võis lahkuda, minna  
ja koju tagasi väsinult tulla.

Jumal Su vaim on minus  
kestvalt, kõiges ja kõikjal.  
Olen kaitstud ja hoitud,  
Sinus täielikult tuntud.

Kuhu mul minna veel,  
või põgeneda Su palge eest.

## 2. Metsa lembus.

Kus kuuselatv pilvepiiri riivab,  
seal adume metsa püha siirust.  
Samblavaip katab pinda pehmelt,  
tihnikus peidus hämariku ehmed.

Kastepeesad kui tuhanded tähed,  
äng kaob, kui metsa rüppe lähed.  
Linnulaul - puhas kodune meloodia,  
tuuleiil okstes, paitav eufoonia.

Metsaraamatu lehed tammepuul,  
iga neist avab looduses uut.  
Hoidke seda elu, mis laanes peidus,  
seal südamerahu ja õnne leidub.

### 3. Masendus.

Äikesepilved katvad Päikese,  
valus vari rõhub rinda.  
Silmad otsivad veel helgust,  
leiavad vaid kurba tühjust.

Hetk tardus, aeg seisab,  
valus valu ikka kestab.  
Sõnad siirad, ehtsad,  
teod viha-valest tehtud.

Lootus loitis, korraks vaid,  
tuul ta puruks rebis kohe.  
Kadus tahe, siiras püüd,  
usaldus on otsas nüüd.

## 4. Varjud.

Pimedas kokku said kolm -  
kurjus, reetmine ja vale.  
Kerkib vihkamise torm  
ja neis kahepaikne pale.

Taas tõuseb elav kurjus,  
nii kaob me ühtne turvus.  
Vahedaks relvaks vaid viha  
ja ootamatu kättemaksuiha.

Reetur annab terekäe,  
kuid teises peitub nuga.  
Küll valusalt nüüd näen,  
et uskusin tast õilist tegu.

Vale tahab olla lahke tõde,  
ta sära pimestav ja õrn.  
Puruneb süda, hinge sööb -  
päevast saab pilkane öö.

## 5. Oja.

Karjasoost algab Matu oja,  
hõbedaselt helkiv väike nire.  
Voolab läbi õites aasa,  
Mustjõkke läbi laia laane.

Vulinal sosistab salajuttu,  
hoogsalt, millel pole lõppu.  
Siin kullerkupud, niidulilled  
ja taevas erkvalged pilved.

Elujõu ja liigirikka maa,  
saand kodu kasvuks kaasa.  
Mõtted jäävad kevadesse,  
nii rahu saabub südamesse.

## 6. Palve.

Ma üksinduses vaikin,  
hing kui purunenud klaas.  
Ei leia asu, pole paika,  
et leida rahu taas.

Too valgus pimedasse,  
mil muredes hämar tee.  
Anna lootust südamesse  
ja lohuta mu kurba meelt.

Hoia, kui olen võõrsil, kaugel,  
rännuteel toeta väsind jalga.  
Kui torm käinud üle mu kodu,  
las ka siis uuesti algab mu elu.

## 7. Sõnarelv.

*Mälestus teadlaskorüfeest.*

Kui taplusse hüüab sõjasarv  
ja käiku läheb vahe sõnarelv,  
siis kaob au ning vennaarm.

Talendi sünd võtab sajandeid.  
Otsus - kuid kestvaid sajatusi  
ja korrakohaseid korraldusi.

Kõrvetas tappev kriitikatuli,  
kavandatud suurmehe surm;  
morgist väljakantud urn.

On kirjatükkide koht arhiivis,  
neid lugeda, sõnaga - süvatülgas.  
Talenti mäletab vaid kalmuküngas.

## 8. Puuduolemine.

Ajas võõraks jäin omadele,  
ega saanud ka võõrastele omaks.  
Rahutus. Puuduolemise tunne;  
peab olema ju väljapääsu tunnel?

Elus mõttetult palju on kurja,  
vaimseid ideid aetakse nurja.  
Õnneks püsib vaikne ootus,  
kõrgemale mõistusele lootes.

Suurmees Nikola Tesla tõdemus:  
*“Vaimujõu kink pärit Jumalalt,  
kui mõistuse keskendame tõele,  
siis liigume võimsa jõu lainetel”.*

On tee Kõiksuse teadvuse juurde,  
kus õnnistet' vaimse rikkuse juured -  
mõtted, hoiakud, õilsad ja suured.  
Sealt pääs puuduolemise kütkeist.

## 9. Jõukuse idee.

Marshalli\* sõjajärgne väärt idee:  
Euroopa ülesehitamise plaan,  
jõukuse kiire edendamise tee  
ja demokraatia ühine keel.

Lääs sammus jõudsalt edasi.  
Ida sotsialismi-kommunismi varjus,  
kus tehti rahvast, inimesest kerjus,  
taastati pime, keskaegne orjus.

Autokraatia, juhi kultus, üksainsus;  
maal, kolhoosides sunnismaisus.  
Partokraatia juhtimisel taandareng,  
suurriik NSVL astus sajandi tagasi.

---

*\*USA kindral George Marshall (1880-1959),  
sõjajärgse Euroopale abiandmise idee autor.*

## 10. Kasulik.

Võivad sul olla omad soovid,  
ei sinust, sest keegi hooli.  
Küll siis, kui saanud tasuvaks,  
kellele iganes kasulikuks.

Ärakasutamine kasu nimel  
on nutikuse finantsime.  
Altruist jääb hätta, häbimärgiks,  
ahne rahamaailma märtriiks.

Egoisti rikkus pole taunitav,  
teda vara ja rahavõim kaunistab.  
Oma kavaluses on ta eksimatu  
ja võimu silmis puutumatu.

Õnnetud vaesed usuvad õiglust,  
tee rikkusele, täis julma võitlust.

## 11. Hilissuvi.

Vaikus. Pikenevad varjud.  
Muutuva, olevaga harjud.  
Kuldnokad võtavad parve,  
neil maksta ohvriarve.

Pesakast laotusse vaatab,  
pilguga rändajat teele saadab.  
Kasepuul vilgub kollast,  
varast saaki võetud mullast.

Taas väetet'-mürgitet' põllud;  
pea elame tehisrikkuse sees.  
Sest kadunud liikide eest,  
maksavad uued inimpõlved.

Hilissuvel veel küllaga aega,  
mõelda tuleva kevade peale.

## 12. Fantoom.

Komimaalt kehastus fantoom,  
inimene, polnud mingi imeloom.  
Kunsti- ja ajaloos erudeeritud,  
priviligeeritud, promoteeritud.

Oli aeg, täis lihtsaid karjeriste,  
vabaduse koidikul - aferiste.  
Soovitati lugeda Rehepappi,  
endil taskusse voolas pappi.

Tõusis, pea purustas lossikatuse,  
sai rahvalt väärika matuse.  
Seinapildid, bareljeefid, büstid -  
veel monument linna väljakule.

Rahvas, kes saanud endale messija,  
loeb mantrat - ei saa neist mässajat.

## 13. Aura.

Ümbritseva energiavõru sära,  
ses jumalliku puudutuse säde  
ja inimaru saladuste siirus.

Vaimsuses otsingute tahe,  
loomingus edu, indu ja kindlust.  
Uje, ka eksiv, veidi ebakindel.

Kontrollile alistumatu anne,  
mõtteergas, andetuid ärritav,  
vahest isekas, siiski talutav.

Tehtu kõnetab enda eest ise.  
Võitluses ebameeldiv pale,  
ühiskond olla võib hetkeid kole.

## 14. Sõnasõda.

Sõda, ka verbaalne, on verine,  
sõnasõda isikut haavav, ahistav.

Hukkamõist, tühistamine alandav  
kriitikatuli kõrvetab, sandistab.

Võitlustandriks ideed ja teooriad,  
kasutatavad sõnad ja kategooriad.

Valesti, solvavalt kasutatud sõna,  
on maksnud ütlejale, autorile elu.

Sõjasõna sangarid, kindlameelsed,  
üldsuse silmid valed, erimeelsed.

Tulevik, ajalugu uut kohut mõistab,  
harva allaheidetut õieti mõistab.

## 15. Alma mater.

Kõrvus heliseb armas meloodia,  
mu kodumaa nimi - Estonia.

*Alma mater - Universitas Tartuensis,*  
sajandeid parim, Tartu Ülikool - *optimus*.  
Teadustempli loovus, ustavus ja edumeel,  
seob neid vaba vaim ja eesti keel.

Linna läbib Emajõe sillerdav hõbe,  
Leiad Toomemäe nõlvadelt hingerahu.  
Siin suurmehed jalutanud - loetelu pikk,  
igaüks korüfee, oma teadusala tipp.

Raamatukogu linna au ja uhkus,  
siin raske vaimutöö ja võetud puhkus.  
Eesmärgiks seatud kõigil üks -  
saada teaduses tunnustust, parimaks.

Meenub, kuis akadeemiku hääl kaikus:  
“jää kestva nooreks!” - nüüd auditis vaikus.  
Jääb Tartu igavesti nooruse linnaks  
ja ülikool tudengitel ikka kõrges hinnas.

## 16. Kireohver.

Mu kompassi suund Põhjanaela,  
sest Kõiksusest pärit mu hing.  
Elu, mõistuse sain Jumalalt kingiks.  
Teadus, teada saamine mu kirg,  
seks valmis tööks ja nägema vaeva.

Teaduse teed on kõrged, kuid kitsad,  
valvab Apollo, kel valusad vitsad.  
Said hullud ideed normaalsuseks,  
küll vaja oli muuta need tõesuseks.

Tegin, uurisin, nõutust rohkem,  
säästmata, parima tulemi eest väljas,  
ikka uute teadmiste saamise näljas.  
Nüüd eakana uudishimu kire ohver.

## 17. Viimne etteaste.

Emajõe pargist õppehoonet näen,  
keset kevadrohelist õiteilu.

On viimane auditis etteaste päev,  
hing täis elevust, kurba pidu.

Mõtteis möödunud aegu vaen.

Aastaid õppe-teadustööd ülikoolis,  
ikka tundus, et tehtu on poolik.

Veel hilistundidel töötati õppetoolis.

Tervis tõrkus - kes sellest hoolis;  
nüüd kuid veedetud haiglavoodis.

Aeg karmilt piire seab me eluteele,  
helgemad hetked jäänud meelde.

*Alma materist* jäädavalt minnes,  
silmad kisuvad igatsusveele.

## 18. Lootusetus.

Lootusetus vahest innustab,  
usk homsesse seda kinnitab.  
Kõike pole veel adunud,  
kõik pole ju veel kadunud.

Kes ütleb, et valikuid pole,  
keegi kinnitab, et elu on kole.  
Kestab igavesti pime paha,  
oled hüljatud, jäetud maha.

Saatan kiusab, kurjus mu sees,  
pale sagest' soolases silmavees.  
Olin vaba, kompromissitu võitleja,  
eesliinil, teadmistest sõltlane,

Igavik annab kuulata sisehäält,  
ja õrnalt suleb peagi mu silmad.  
Kaduvast, tulevikus polegi väärt  
sinu elutöö, aastate loomeviljad?

## 19. Häbistatud.

Olime omal maal sunnismaised,  
sunnitud toetasime puukideid;  
neid punetavaid mädapaiseid.  
Vabakäiguvangina veeti eksiteid.

Isegi siis, kui elasime poolnäljas,  
oli KGB silm, nuhid, kõikjal väljas.  
Puna-pime aeg sai lõpuks läbi,  
mõistagi, oli meil, alandatuil häbi.

Need, kes teenisid truult punalippu,  
pürgisid ja kohe saidki EVs tippu.  
Häbistati Eesti suutlikkuse tagajaid,  
patrioote, mitte kasu tagaajajaid.

## 20. Au ja kuulsus.

Väljakutel monumendid, büstid,  
nii au ja kuulsus pandud püsti.  
Ordenitest, medalitest museaalid,  
nende kandjad - endised rivaalid.  
Rahvuskangelasele, sõjasangarile,  
marmorplaadid kalmukünkale.

Suurmeestel suurim panus antud,  
nimed ajalooramatuisse kantud.  
Ausamba juurde teed-rajad ei rohtu,  
jalamile värsked lilleõied pandud..

Üks neist kõigist kõige võimsam,  
rahva meelest õigetest õigem.  
Teda rahvas üksmeelselt tolereerib,  
üle aegade kestvalt afišeerib.

## 21. Kalmul.

Siin rahu, lein ja mälestused emast,  
võtab hinge värisema, mõtted olnust.  
Kodu looja. Kalli, hooliva ema süda -  
oli mulle päike, eha ja tähesära.

Aeg, mil poisieas püüdsin sinilindu,  
oli ema, kes andis mulle usku ja indu.  
Ka meheeas kustumatult ta olemas,  
mind eluraskustes nüüdki toetamas.

Kalmukünkal õitsvad eluslilled,  
lisaks koduõue aiast valge roosikimp.  
Peatse taaskohtumiseni kalmul,  
jääb kurvalt küünlatuli võbisema.

## 22. Pegasus.

Ta tiivul igaüks tahab kõrgustesse,  
kus vaimu vaba lend ja puhtad ideed.  
Kes oma eluteel Pegasuse tabab,  
ei see sörgi iial progressi sabas.

Eestlane, Põhjätähe all - hea nõuga,  
tal siin üleilma tuntud hobu, Tori tõugu,  
rahulik ja ränga, kestva veojõuga,  
saab ta turjal kihutada Põhjataevasse.

Õnneseen, kel kuulekas kappav hobu,  
kelle võimed innustavad, kaunistavad kodu.  
Õpetatud loovalt taevakaares kappama,  
nii ratsur edulugusid võib kokku klappida.

On ratsur ja hobu siin Põhjamaa juurtega,  
võimed-teod olgu maailmas tasemega.

## 23. Kahetsus.

Taas tuppa hallid varjud hiilivad,  
mõtted minevikust piinavad.  
Minus purunenud usaldus - külmus,  
andeksandmisest hinges tühjus.

Oleks saanud, võinud, pidanud -  
oleks vaid õiget hetke tabanud.  
Jäid ütlemata sõnad, tegemata teod,  
sündmusi saanuks määrata ju eos.  
(Peaks võimalus veel korduma,  
oled selleks, uueks juba murdunud).

Aitasin neid, kes seda ei väärinud,  
hiljem nad alatult mu nime määrisid.  
Vahest ehk aitab eneseiroonia,  
kui süütundest ei tekiks agoonia.

## 24. Viimnepäev.

*Ilmutuse raamat 20:11-15.*

Aeg tuli astuda Jumala kohtu ette,  
otsus - hukatus või igavene elu.  
Fotolaidides elu linastub valguses.  
Iga sõna, mõte ja tegu - argument,  
arvel iga möödunud hetk, iga moment.  
Valus tõde rebitakse tükkideks,  
väiksemadki seigad kildudeks.

Iga ülekohus, patud, saab tasutud,  
rikkus, vara või kavalus - kasutud.  
Tuleb ilmsiks, millest tunned häbi,  
väärilise karistusega saab kõik läbi.

Mälestus jääb, muld neid ei mata.  
Nii meid läbib pimestav röntgenikiir,  
otsustamaks, kus heal-halval on piir.

## 25. Testament.

Üle aegade tulevikku ulatan käe,  
teile, keda ma enam iial ei näe.  
Head kallid kaasmaalased,  
mu lähedased, sugulased, hõimlased,  
kodu- ja väliseestlased!  
Minu viimne tahe ja jäetud pärand:  
et kestaks me rahvas, keel ja kultuur.  
Et me väike maa ja oma kodukeel,  
oleks maailmas nähtav ja vaimult suur.

On Eesti heaks kõigil midagi jäädavat anda,  
ka vastutus vara- ja vaimurikkuse eest kanda.  
Väärtustada, rohkendada eesti mõttelugu  
ja ühist edumeelset eesmärki ning head tahet.  
Inimlikust headusest saame kindlust ja tuge.



*Prof emer DSc (econ)  
Vambola Raudsepp*

*“Hilissuvel veel küllaga aega,  
mõelda tuleva kevade peale ...*